

Vladimir Habjan

Ta pot ni mačji kašelj

Pogovor z Anko Rudolf

Tik pred izidom je prenovljena izdaja vodnika po Idrijsko-Cerkljanski planinski poti, ki ga pripravljajo ob 120-letnici planinskega društva Idrija in 45-letnici odprtja poti. Ob tej priložnosti so vso pot, ki jo sestavlja devet etap, ponovno prehodili in na novo opisali. Markacisti so ji kljub pomanjkanju delavnih rok namenili še posebno pozornost. Izkoristili smo priložnost in se pogovorili z avtorico opisov, Anko Rudolf, saj so takšne izkušnje gotovo zanimive tudi za tista planinska društva, ki imajo vodnike svojih veznih poti, ali jih šele načrtujejo.

Anka Rudolf
Arhiv Anke Rudolf

Rudolfova je članica komisije za stike z javnostmi pri planinskem društvu, kjer skrbi tudi za publiciranje. Ker je druga, predelana in dopolnjena izdaja vodnika¹ pošla, so se odločili za novo, tretjo izdajo. Kot je povedala Anka, so razmišljali, ali je to sploh smiselno, saj čas tiskanim vodnikom ni ravno naklonjen. Ker se je v 45 letih načrtovanja poti precej spremenilo, predvsem so se spremenili načini in možnosti iskanja informacij, so se odločili, da nov vodniček ne bo tako obsežen. Ker se z Anko že dolgo časa pozna, sva se v pogovoru tikala.

Si avtorica novega vodnika. Ali si uporabila že obstoječe opise? Kako ste v komisiji zastavili delo?

Dosedanji vodnik dobro poznam, po toliko letih ga ni bilo treba le posodobiti, zastavili smo ga na novo. Besedila vodnikov ti ne puščajo prav veliko literarne svobode, opise smo skrajšali na najnujnejše. Tisk je seveda povezan tudi s stroški. Celotno pot sem z

največjim veseljem tudi prehodila in sproti delala zapiske. Besedilo smo pripravili skupaj z markacisti, ki teren poznajo precej bolje od mene.

Kdo je dal pripombe in koliko ste jih dobili?

S starim besedilom ni nič narobe, le sprememb v času in na terenu je veliko. Vsi, ki v društvu dobro poznajo pot, so nam pomagali s popravki starega besedila, poleg tega smo vseskozi zbirali odzive obiskovalcev, ki se jih je v dolgih letih nabralo kar nekaj. Upoštevali smo tudi vse pobude s terena. Lastniki zemljišč imajo stalen stik s pohodniki in teren dobro poznajo ter vidijo možna izboljšanja. V društvu smo vsake pripombe in predloga zelo veseli. Skoraj 200-kilometrsko trasa se v tako zahtevni konfiguraciji terena zelo spreminja. Vse, kar je v naravi, je živo in naši markacisti ne zmorejo biti neprestano na poti. Obiskovalci so nam radi povedali, kje so se izgubili, ali pa so zapisali opažanja. Pripombe so bile različne, največ jih je bilo zaradi mest, kjer so nameščeni žigi. Seveda je bilo veliko tudi pohval.

Ali je zdaj problem, kam postaviti žig?

Če so pred desetletji domačini radi videli, da je bil žig v hiši in bili veseli tega direktnega stika z obiskovalci, zdaj vedno ni več tako. Ne zaradi tega, da bi bili manj družabni, ampak ker hiše niso več stalno odprte. Ljudje odhajajo v službe, ali kam drugam. Tudi na podeželju so zaklenjena vhodna vrata, nepridipravi so prevečkrat izkoristili njihovo zaupljivost. Časi so se spremenili, še vedno pa so veseli vsakega mimohodnika, radi pokramljajo, ponudijo okrepčilo, odstopijo tudi posteljo ... Po novem so žigi večinoma ob hišah, na skednjih, lopah ali škarpah.

Ali ste ob prenovi vodnika obnovili tudi pot?

Zdaj za pot skrbimo tri društva; PD Idrija, PD Cerkljano in PD Javornik Črni Vrh. Leta 2006 je bila prvič po odprtju leta 1979 kompletno obnovljena. V tej veliki akciji so poleg članov markacijskega odseka sodelovali tudi nekateri drugi planinci in prijatelji. Zdaj pot vzdržujemo vseskozi. Dela na terenu je bilo zaradi človeških vplivov, vremenskih razmer, geoloških pogojev ... od zadnje izdaje kar veliko.

¹ Prvi vodnik je na 73 straneh izšel leta 1979, drugi na 114 leta 2009, naklada 1000 izvodov.

Kaj si ti opazila na terenu? Sam sem pogrešal blazinice pri žigih, saj svoje s seboj nisem imel.

Res je, nekaj škatlic je opremljenih z blazinicami, vendar te tu in tam kar čudežno izginejo ... Običajno imajo planinci svojo, če nimajo, je pa težava. Sporočila do društva potujejo kar nekaj časa. Že veskozi opazujem, kako se spreminja pokrajina; svet je postal bolj divji, težje prehoden in predvsem samotnejši. Opustile so se mnoge kmečke hiše. S prenehanjem kmetovanja so se marsikje izgubile nekdanje poti, košenice, gozd je prerastel več sto let staro kulturno krajino. Veliko sprememb je zaradi vremenskih ujm, plazov, naravnih katastrof, kot so lubadar, žledolomi ali vetrolomi, v gozdovih se nadelujejo nove vlake, ki prekrizajo traso. Kjer koli se gozd odpre, se hitro zaraste najprej z visokimi steblikami, nato sledi grmovna plast. Čiščenje enkrat letno v takih predelih ni dovolj, vegetacija je silno bujna. Pozimi, ko sem bila na poti, teh težav nisem imela. Seveda sem tudi zašla, a sem vedno ugotovila, da pač nisem bila dovolj pozorna. Tu pa tam mogoče manjka kakšna oznaka, precej je novih poti, ki te zapeljejo, pod žago pade kakšno drevo s knafličevko, pa se zgodi ... Delo markacistov v visokogorju ali sredogorju se razlikuje. Ekipa našega društva je zelo prizadevna, najbolj jim pomagamo tako, da smo skrbni opazovalci, in jih na poškodbe in pomanjkljivosti opozarjamo.

Komu je pot ICPP v bistvu namenjena?

Pot je namenjena vsem ljudem, ki imajo radi naravo, jih zanima način življenja in radi hodijo. Prvotno je bila ICPP darilo društvu ob 75. obletnici. Takratna želja leta 1979 je bila seveda v duhu tistega časa, da bi ob 30. obletnici osvoboditve povezali vsaj trideset partizanskih obležij in obiskali vse naše planinske postojanke, najimenitnejše vrhove, razglede ... Trasa naj ne bi bila namenjena le trimu in rekreaciji, temveč tudi spoznavanju pokrajine, zgodovinskih in nara-

*Bevkova domačija
Foto Franci Horvat*

voslovnih zanimivosti. Ideje za obhodnico nekdanje idrijske občine so bile sicer še starejše. Pobudnik je bil planinec Lado Božič,² domoljub, izjemen hodec in poznavalec terena. Trasa, kot je bila leta 1979 in je z ne veliko spremembami aktualna tudi danes, pa je v večji meri predlog Rafka Terpina.

Ali se je z leti namen ICPP spreminjal?

Namen poti ostaja isti, naša želja je obiskovalcem približati lepote in posebnosti območja. Kulturna krajina v tako zahtevnem svetu kaže na umnost, pogum in pripadnost mnogih rodov prebivalcev, tudi to je naša kulturna dediščina. Divje jezero so prepoznali kot prvi naravni spomenik v Sloveniji, obiščemo krajinski park Zgornja Idrijca, klavže, Zaganjalko. Naši gozdovi so življenjski prostor velikih zveri in druge divjadi. Svet nas prepozna kot naravoslovno središče, botanični zakladi na stičišču različnih biogeografskih vplivov že od nekdaj v naše loge vabijo strokovnjake z vsega

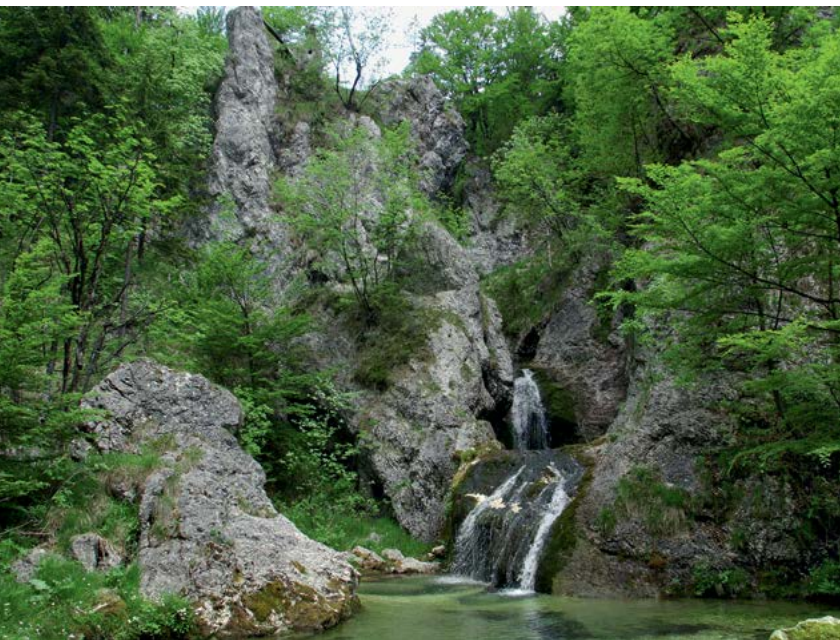
*Kojca nad
prostranimi travniki
Foto Franci Horvat*

² Tudi dolgoletni plodoviti sodelavec *Planinskega vestnika*.

Star kozolec v Zakojci Foto Anka Rudolf

Mlada in poskočna Idrijca nad Klavžami
Foto Anka Rudolf

sveta. Navsezadnje so tu za hribovce tudi hribi, ki jim mi rečemo griči, saj segajo od 1000 do 1600 metrov. Razgledi z vrhov so čudoviti, z njih si lahko ogledamo naše julijske velikane v vsej veličini. Najvišji je Porezen, a med njimi se moraš neštetokrat spustiti do dna, na višino med tristo in štiristo metrov ob Idrijci. Naš svet je zelo naguban in obhodnica nas povede v prav vse kotičke. Dandanes ICPP mogoče v večji meri obiskujejo ljudje, željni miru in samote; ljudje, ki zaradi takšnega ali drugačnega vzroka stopijo na svoj camino.³

Koliko ljudi je v 45 letih prehodilo pot? Imate podatke?

V prvem letu po odprtju je pot prehodilo 700 ljudi, kar je zavirljiva številka. Od leta 1980 do 2001 so podelili okrog 300 značk. Za leta med 2002 in 2007 žal ni podatka. Od 2008. je bilo tistih, ki so prehodili celotno pot, okrog 200. To niso velike številke, a vseeno, glede na to, da jo obiskuje mnogo ljudi, ki pa je ne prehodijo v celoti, to niso tako slabi podatki.

³ Pot, na kateri se posvetijo sami sebi in poskušajo spet najti svoj notranji mir.

Koliko se je v tem času spreminjala trasa poti?

Spremenila se je na nekaj kratkih odsekih, vse zaradi optimizacije hoje in tudi vzdrževanja poti. Nekaj sprememb so predlagali lastniki zemljišč in domačini ob poti, nekaj zelo koristnih pa smo prejeli tudi od obiskovalcev. Prvotna ideja je bila, naj se pot ne bi pokrivala z drugimi veznimi potmi, SPP ali z Loško planinsko potjo, kar še vedno velja. Od vsega začetka pa nekaj kratkih odsekov vseeno hodijo vse tri z roko v roki. Vsak metrcček skupne trase pomeni tudi lažje delo za naše markaciste.

Ali veste, če po ICPP hodijo tudi tujci?

Tudi tujci nas obiskujejo, tako iz nekdanjih jugoslovanskih držav kot tudi drugi.

Kaj v društvu opazate na terenu, je ljudi v hribih (in na ICPP) vedno več ali manj? Koliko je mladih? Jih hribi sploh še zanimajo?

Število pohodnikov se povečuje ne le v visokogorju, pač pa tudi v sredogorju, morda so julijski vršaci le boljši magnet za instagramoljubno mladino. Ljudje vedno bolj iščejo divjost, samoto in mir. Največ obiska so deležne posamezne točke na poti, kot so Hudournik, Hlevišje, Javornik, Porezen ...

Ali po izdaji vodnika in promociji pričakujete več ljudi na ICPP?

Pričakujemo predvsem, da ga bodo ljudje uporabljali, da jim bo koristil. Da bo samo zaradi vodnika porastel obisk, na to ne računamo. Če imamo pot, mora biti tudi vzdrževana, obiskovalcem moramo ponuditi informacije, da se nanjo lahko pripravijo in odpravijo.

Etape so zastavljene kar konkretno, gre za velike razdalje, veliko ur in višinske razlike. Zakaj tako, če naj bi se vmes razgledoval in pogovarjal z domačini, kar terja čas? Etape lahko sicer pohodnik tudi drugače zastavi – da so krajše.

Starih in novih poti je ogromno, samo v registru PZS jih je več kot osemdeset. Ljudje v vseh krajih sveta so aktivni, vsepovsod bi radi obiskovalcem predstavili svoj kraj. Roko na srce, prav vsepovsod je tudi kaj videti. Najlažje posebnosti predstavljajš z neko zanimivo aktivnostjo, kar poti z vsebino vsekakor so. Največ jih je namenjeno za povprečne popotnike, ki trajajo med dve do štiri ure hoje, tudi povpraševanje po takih poteh je gotovo največje. Za ljudi, ki zmorejo, želijo in so tega sposobni, pa lahko načrtujemo tudi malo bolj resne trekinge. V novem vodniku je devet spodobno dolgih etap. Kdor se pripravlja na pot, vidi tudi težavnost, dolžino poti, višino in etape prilagaja glede na svoje sposobnosti.

Na mnogih samotnih poteh ni veliko krajev, kjer bi se pohodnik ustavil in okrepal. Je pot namenoma speljana tako, da si odvisen sam od sebe? Torej je res nujno potrebno dobro načrtovanje.

Tako je, moraš biti dobro pripravljen, izvedba terja precej inovativnosti, nič te ne razvaja. Teče po s prebi-

valci redko naseljenem hribovju, le izjemoma obišče mesta in večje vasi. Na vsaki etapi, včasih na začetku, morda na koncu, večkrat pa tudi vmes, si lahko prisrbiš najnujnejše. Naša dolžnost je, da ljudi na to opozorimo. Večino obiskovalcev vzame pot kot izziv. Pot prehoditi v enem kosu – to res ni mačji kašelj.

V vodniku opozarjate na možnosti prenočišč, največ je gostišč. Ste z njimi kako dogovorjeni? Na poti so tudi tri planinske koče, ki so pozimi zaprte. Kako je s tem?

Vsaka etapa ima možnosti prenočevanja, ne le eno, to bo v vodniku navedeno. Težava današnjega časa so hitre spremembe, gostišča in apartmaji se vsak dan odpirajo in tudi zapirajo, avtobusne povezave niso stalne, aktivnosti ob poti se spreminjajo, niti na spletu podatki niso vedno ažurirani. Telefonske številke niso več tako fiksne, kot so bile nekoč. Načrtovanje terja kar nekaj iznajdljivosti. Tudi planinske koče niso vedno odprte, a koči na Poreznu in Hlevišah imata svoja bivača. So pa vsepovsod skrbniki odprti za vse dogovore. Dobro načrtovanje je pol poti! V društvu vedno priskočimo na pomoč in z veseljem pomagamo.

Kdaj je najboljši čas za hojo po ICPP?

Najboljši čas hoje je od septembra do konca aprila, seveda je treba pozimi paziti na snežne razmere. Večinoma gozdna pot nam ponuja lepše razglede, ko je drevje brez obleke. Poleti se pohodniki običajno hladimo v višjih nadmorskih višinah. Letos je bilo še posebno vroče in s tem hoja težavnejša.

Kakšne izkušnje imate s potjo in kakšne si ti pridobila pri izdelavi vodnika?

Sama sem na poti predvsem uživala in mnogokrat pozabila na namen hoje. Ker je to moj domači teren, kjer se klatim že vrsto let, sem traso dobro poznala. Nikoli pa nisem poti prehodila v celoti od začetka do konca. Nekaj delčkov poti je bilo tudi zame novih.

*Nekje na poti
Arhiv Anke Rudolf*

Izdelava vodnika je bila zame velika odgovornost. Veselim se ga, opisi na spletni strani Planinskega društva bodo enako prenovljeni. Ohranili bomo tudi staro verzijo dnevnika, ki je bil mnogo obširnejši. Na spletu je vse enostavneje, potrudili se bomo in dodali koristne povezave, ki bodo v pomoč pri zbiranju informacij.

Kaj pa digitalna podpora na poti? Kaj predlagate obiskovalcem?

Pot je v etapah, kot bodo v vodniku, tudi na spletni strani Planinske zveze Slovenije maPZS. Tam si lahko traso tudi načrtujemo in jo prenesemo v aplikacijo, ki jo uporabljamo na terenu. PZS priporoča Locus Map, a na trgu je poplava podobnih. Najboljša je seveda tista, ki jo znamo uporabljati. Vse pa delujejo brez povezave, ki jo na terenu velikokrat ni. Spremljanje lokacije in pravilno sledenje, potem je na ta način zelo preprosto. Skoraj nas ti pripomočki že preveč razvajajo ...

Bi za konec še kaj dodala?

Kaj lahko največ narediš za svoj kraj, ki ga imaš rad? Da ga ljubiš! In verjemite, tudi ostali bodo opazili njegovo lepoto. 📍

*Razgledišče nad
vasico Jagršče,
zadaj Porezen
Foto Anka Rudolf*

